

Gemeente Veldhoven
t.a.v. A. van der Weerden
Postbus 10101
5500 GA Veldhoven

Datum: 12 november 2018
Behandeld door: Stef Houben
Ons kenmerk: P2017/04

Notitie aanvullend onderzoek Slot Oost Veldhoven

Onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming

Deze notitie heeft betrekking op onze offerte van 6 november 2017. De gemeente Veldhoven is van plan om bomen te kappen in de houtkant aan Slot Oost. Omdat foerageergebied, vliegroutes en/of verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen, jaarrond beschermde nesten van vogels en eekhoornnesten niet uit te sluiten zijn, is onderzoek uitgevoerd in 2018.

Onderzoeksgebied en maatregelen

Het plangebied betreft een terrein ten oosten van de Heerbaan te Veldhoven (zie Figuur 1). Het terrein is een hondenuitlaatplaats en bestaat voornamelijk uit gras. Langs de westkant en de noordoostkant van het terrein staat een houtkant die de grens vormt met respectievelijk de Heerbaan en Zoom. In de westelijke houtkant staan grote, oude bomen met dode takken. Verspreid over het terrein staan enkele solitaire bomen, bomengroepen en zijn enkele ruigtestukken aanwezig.

Op dit moment zijn er nog geen definitieve plannen over de ontwikkelingen aan Slot Oost. Wel staat vast dat er 40-60 woningen gebouwd gaan worden. Het uitgangspunt is dat de houtwal behouden blijft en dat er zoveel mogelijk bomen in de nabijheid van de wal blijven staan.

Figuur 1: Situering van het plangebied (bron: Google Maps).

Aanpak onderzoek

Jaarrond beschermde nesten en eekhoornnesten

Het onderzoek naar jaarrond beschermde nesten van vogels en eekhoornnesten is uitgevoerd op 11 januari 2018, toen er nog geen blad aan de bomen was. Met behulp van een verrekijker zijn de bomen in de houtkant onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten en eekhoornnesten.

Vleermuizen

Uitgangspunt van het vleermuisonderzoek is de Wet natuurbescherming. Het onderzoek betrof de houtkant aan Slot Oost alsook de directe omgeving. Het onderzoek is uitgevoerd met behulp van Pettersson D240X batdetectoren en een Batlogger. Dit zijn apparaten die de voor de mens onhoorbare sonar van vleermuizen omzetten in voor de mens hoorbare geluiden. In totaal vonden er vier inventarisaties plaats, conform het Vleermuisprotocol 2017. Twee in de periode juni - 15 juli 2018 (onderzoek naar zomer- en kraamverblijfplaatsen, vliegroutes en/ of foerageergebied) en twee in de periode 15 augustus - 15 oktober 2018 (onderzoek naar paarverblijfplaatsen, vliegroutes en/ of foerageergebied). Zie Tabel 1 voor het overzicht van de inventarisatiedata en weersomstandigheden.

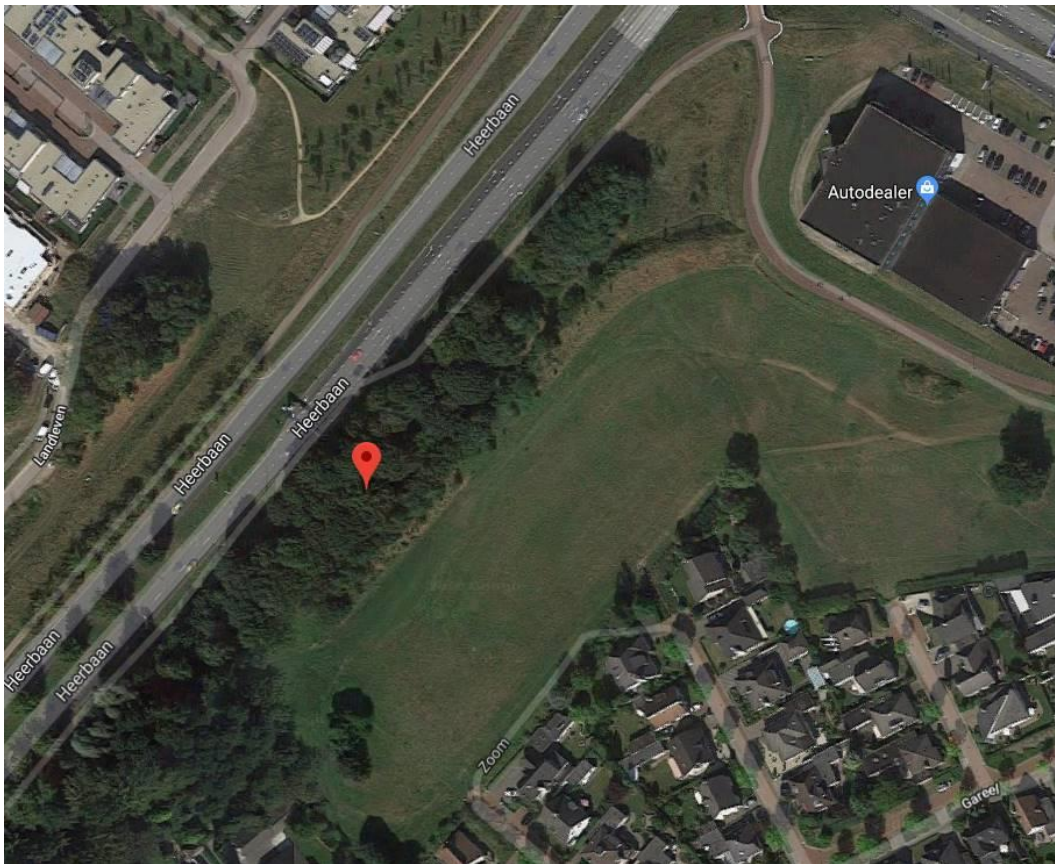
Tabel 1: Inventarisatiedata en weersomstandigheden

Datum	Begintijd	Eindtijd	Temp (°C)	Weer	Waarnemer
06-06-2018	03:20	05:30	12	Helder, 2-3Bft	Stef Houben
11-07-2018	21:45	23:45	20	7/8 bewolkt, 1-2Bft	Stef Houben
15-08-2018	21:15	23:30	21	Helder, 1Bft	Stef Houben
12-09-2018	00:15	02:15	17	6/8 bewolkt, 1Bft	Stef Houben

Resultaten

Jaarrond beschermde nesten en eekhoornnesten

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen. Wel is er één eekhoornnest aangetroffen in de houtkant langs de Heerbaan (zie Figuur 2 en Figuur 3).

Figuur 2: Locatie van het eekhoornnest (bron: Google Maps)

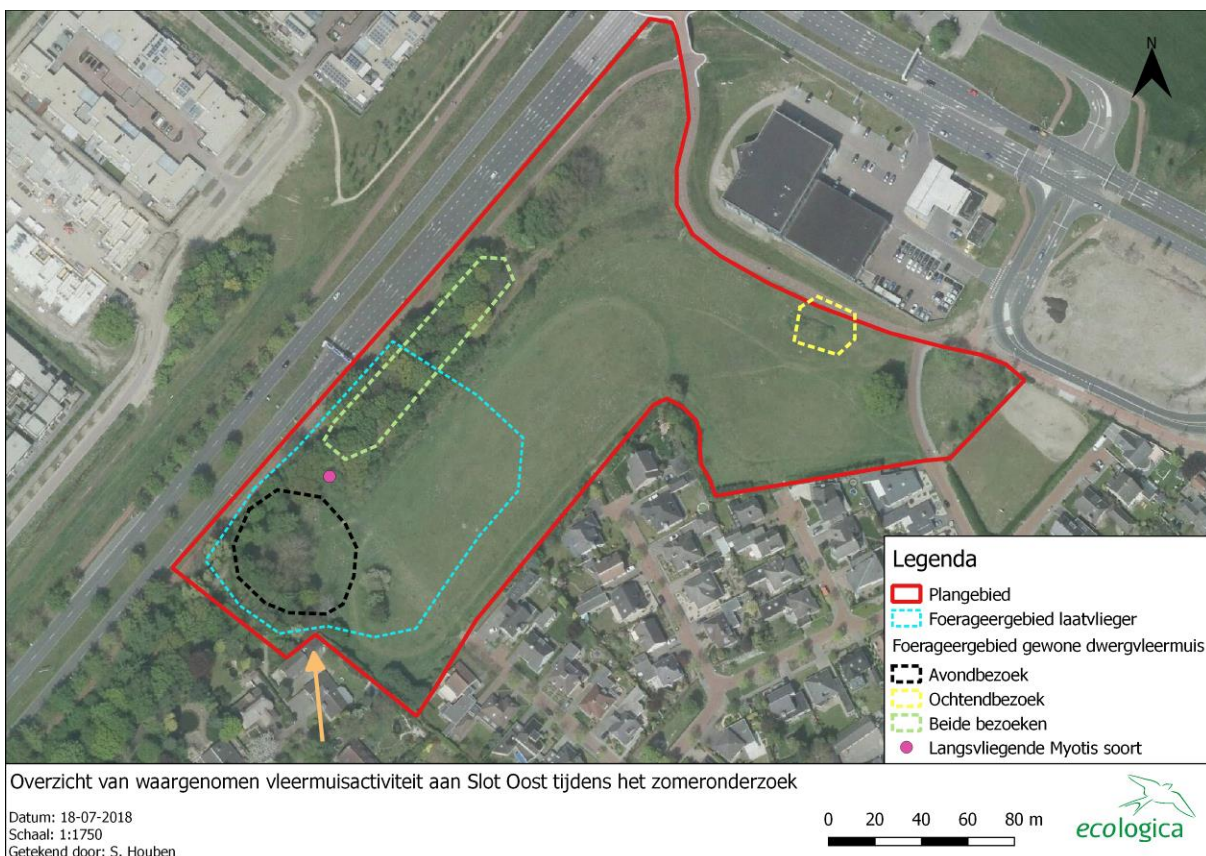
Figuur 3: Eekhoornnest in de houtkant

Vleermuizen

Periode juni – juli 2018

Tijdens het ochtendbezoek zijn maximaal drie foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Eén foerageerde in het noordoosten van het plangebied, nabij het fietspad. De twee andere vleermuizen foerageerden in de bomenlaan in de houtkant. Deze laatste foerageerden hier nog tot zonsopgang. Drie soorten vleermuizen zijn waargenomen tijdens het avondbezoek, namelijk gewone dwergvleermuis, laatvlieger en een *Myotis spec.* Ondanks het gebruiken van opnameapparatuur en het volgen van het protocol kon de waarneming van de myoot niet tot op soortniveau worden bepaald. Myoten zijn doorgaans lastig van elkaar te onderscheiden en voor determinatie is een goede opname, zonder verstoringen, essentieel. Minimaal zes gewone dwergvleermuizen foerageerden in het plangebied, waarvan twee in de bomenlaan en vier rondom de bomen en boven het grasveld in het zuiden van het plangebied. Drie van de vier foerageerden hier tot een half uur na zonsondergang, waarna ze vertrokken. Kort na zonsondergang zijn twee laatvliegers vastgesteld aanvliegend vanuit de wijk in het zuidwesten, waar vermoedelijk een verblijfplaats aanwezig is. De laatvliegers foerageerden de hele avond afwisselend in het plangebied boven de bomen en het grasveld. Op het einde van het bezoek is kort een langsvliegende *Myotis* soort vastgesteld. Er zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld tijdens deze onderzoeksperiode.

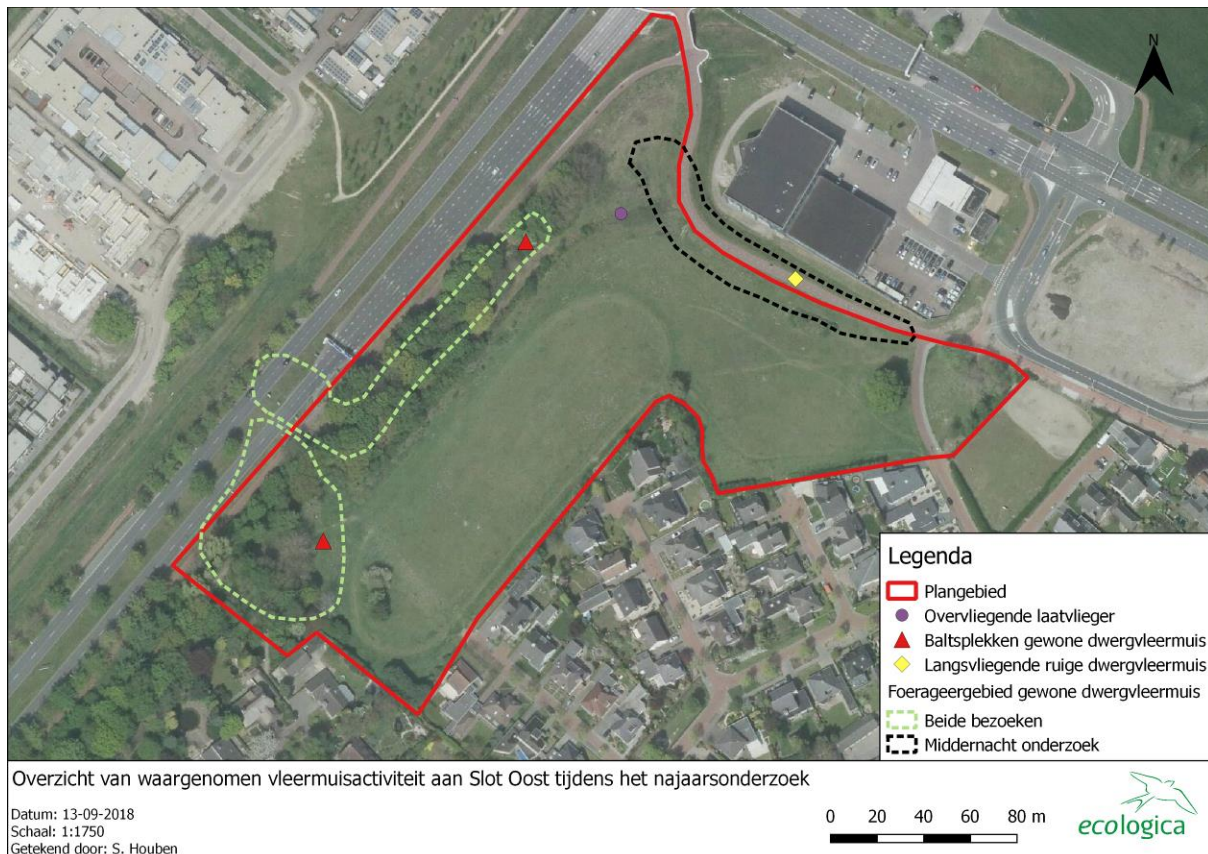

Figuur 4: Overzicht van waargenomen vleermuisactiviteit aan Slot Oost tijdens het zomeronderzoek. Met een oranje peil is de aanvliegroute van laatvlieger vanuit de wijk aangegeven.

Periode 15 augustus – 15 oktober 2018

Tijdens het vroeg avondbezoek zijn minimaal vijf foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Vier vleermuizen foerageerden in de bomenlaan in de houtwal tot ongeveer 21:50. Daarna hebben drie vleermuizen zich verspreid en bleef er één foerageren in de houtwal gedurende

de rest van de avond. Deze liet ook regelmatig social calls horen. Mannetjes van de gewone dwergvleermuis gebruiken in het najaar social calls om hun territorium af te bakenen en wijfjes te lokken om te paren. Gewone dwergvleermuizen huizen in gebouwen, maar 's nachts kunnen mannetjes dwergvleermuizen vrouwtjes verleiden om in hun territorium te paren; dat kan aan bomen plaatsvinden. Er zijn geen bomen met holtes vastgesteld waarin / waaruit mannetjes van de gewone dwergvleermuis riepen, waarin zij een min of meer vaste paarplaats hadden. De andere vleermuis foerageerde de hele avond op de overgang van de bomen en het grasveld in het zuiden van het plangebied. Rond 22:50 is een overvliegende laatvlieger vastgesteld in het noorden van het plangebied. Tijdens het middernachtonderzoek zijn een zevental foeragerende gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Minimaal drie foerageerden gedurende de hele nacht boven de bomen en het grasveld in het zuiden van het plangebied, waarvan minstens één social calls liet horen. Soms ging een enkele vleermuis onder de lantaarnpalen boven de weg foerageren. Eén andere vleermuis foerageerde weer in de bomenlaan in de houtkant. Deze verliet soms de bomenrij en foerageerde onder de lantaarnpalen boven de weg. Minimaal drie andere vleermuizen foerageerden de hele avond boven het fietspad in het noorden van het plangebied, onder de lantaarnpalen. Verder is nog een langs vliegende ruige dwergvleermuis waargenomen.

Figuur 5: Overzicht van waargenomen vleermuisactiviteit aan Slot Oost tijdens het najaarsonderzoek.

Effectanalyse

Jaarrond beschermde nesten en eekhoornnesten

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Een ontheffing van de Wet Natuurbescherming is niet nodig. Wel is er één eekhoornnest aangetroffen in de houtwal langs de Heerbaan. Hoogstwaarschijnlijk fungeert de gehele houtwal als leefgebied van de eekhoorn, maar

niet het grasland waar de woningen zijn gepland. Aangezien het uitgangspunt is dat de houtwal blijft bestaan, maar ook zoveel mogelijk bomen in de nabijheid, en daardoor het eekhoornnest niet wordt verwijderd is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig. Wanneer toch bomen worden gekapt in de nabijheid van de houtwal is aan te bevelen dat de boom met het eekhoornnest wordt gespaard. Indien dat niet mogelijk is, is een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig. Dan zijn mitigerende en compenserende maatregelen nodig. Aangezien eekhoorns zelf meerdere nesten per jaar bouwen is het ecologisch gezien nutteloos om nestkasten op te hangen. Er kan wel gekozen worden om het voedselaanbod in de omgeving te verhogen. Zo kan er aan de rand en in de nieuwe wijk gekozen worden om struweelvormende soorten aan te planten, waaronder hazelaar. Deze vruchten zijn erg in trek bij eekhoorns.

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt foerageergebied voor gewone dwergvleermuizen, maar ook voor laatvliegers. Er zijn minimaal twee vaste foerageergebieden van gewone dwergvleermuizen vastgesteld, namelijk de bomenlaan in de houtwal en de overgang van grasveld naar bomen in het zuiden van het plangebied. Door de voorgenomen ontwikkelingen komen deze foerageergebieden niet in het gedrang en kunnen zij hun functie voor de gewone dwergvleermuizen blijven vervullen. Verder zijn twee tijdelijke balts-paarplaatsen (aan bomen, hangend aan de schors) van gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Gewone dwergvleermuizen huizen in gebouwen, maar 's nachts kunnen mannetjes dwergvleermuizen vrouwtjes verleiden om in hun territorium te paren; dat kan aan bomen plaatsvinden. Er zijn geen bomen met holtes vastgesteld waarin / waaruit mannetjes van de gewone dwergvleermuis riepen, waarin zij een min of meer vaste paarplaats hadden; er gaan dus geen min of meer vaste paarplaatsen verloren, hooguit tijdelijke plekken aan bomen waar het mannetje kort paart met een wijfje. Deze plekken kunnen zich overal op iedere boom in de houtwal bevinden. Het betreffen geen vaste plekken waar jaarlijks of zelfs binnen één seizoen naar wordt teruggekeerd. De houtwal moet dan worden beschouwd als essentieel leefgebied van de soort waarbinnen het functie als paarplaats heeft. Deze functie komt niet in gevaar door behoud van de houtwal.

Indien er toch bomen in de nabijheid van de houtwal worden verwijderd is het aan te bevelen om dit tot een minimum te beperken, want als door de bomenkap de vaste foerageergebieden en tijdelijke balts-paarplekken niet meer functioneel zijn, is er een overtreding van de Wet natuurbescherming. Dan dienen mitigerende en compenserende maatregelen getroffen te worden. Het creëren van nieuw foerageergebied is een proces dat jaren kan duren, aangezien jong geplante bomen eerst lang moeten groeien voordat ze voldoende insecten aantrekken en voldoende luwte bieden. Het aanbieden van alternatieve balts- tijdelijke paarverblijven voor gewone dwergvleermuizen is geen probleem. Door het ophangen van een overmaat aan geschikte vleermuiskasten kunnen deze tijdelijke balts-paarplaatsen gemakkelijk vervangen worden. Dat moet dan gebeuren door voor iedere verloren tijdelijke balts-paarplaats, zo dicht mogelijk in de buurt een cluster van vier geschikte platte Schwegler-vleermuiskasten hoog aan bomen of nabijgelegen gebouwen te hangen conform het kennisdocument gewone dwergvleermuis van BIJ12.

Conclusie

In het plangebied is een eekhoornnest aanwezig en komen vier verschillende soorten vleermuizen voor: veel gewone dwergvleermuizen, enkele laatvliegers, een ruige dwergvleermuis en een Myotis spec. Als de houtwal en de bomen in de nabijheid ervan behouden blijven, blijft het eekhoornnest intact en kunnen de vaste foerageergebieden en tijdelijke balts-paarplaatsen van gewone dwergvleermuis blijven functioneren. Een ontheffing van de Wet natuurbescherming is dan ook niet

nodig. Indien er zoveel bomen gaan verdwijnen dat het eekhoornnest alsook de vaste foerageergebieden en tijdelijke balts-paarplaatsen verdwijnen, is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Dan dienen ook mitigerende en compenserende maatregelen getroffen te worden.

Aanbevelingen

- Er dient bij het verwijderen van de begroeiing zorgvuldig gehandeld te worden (wettelijke Zorgplicht).
- Het is van belang om eventuele begroeiing te verwijderen vòòr maart 2018. Vanaf begin maart kunnen sommige vogels (zoals turkse tortel, houtduif, merel) met nestbouw en eileg beginnen. Deze vogelsoorten kunnen tot in oktober late legsels grootbrengen. Als er voor 1 maart 2018 wordt gerooid, dan vindt er geen verstoring of vernietiging van nesten van broedvogels plaats en bijgevolg geen overtreding van de Wet natuurbescherming.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Stef Houben